

Koncepce ČHS

Koncepce byla vypracována na základě usnesení valné hromady ČHS konané dne 21.3. 2009 a schválena valnou hromadou ČHS dne 27.3. 2010

Obsah

KONCEPCE ČHS.....	1
OBSAH	1
1. ÚVOD	2
1.1. Informace o přípravě návrhu Koncepce ČHS.....	2
1.2. Informace o ČHS.....	2
2. HODNOCENÍ SOUČASNÉ SITUACE.....	3
2.1. Úvodní komentář.....	3
2.2. Závěry vyplývající z analýz jednotlivých oblastí.....	5
3. HLAVNÍ CÍLE A VIZE ČHS	6
3.1. Úvodní komentář.....	6
3.2. Hlavní cíle ČHS.....	6

1. Úvod

1.1. Informace o přípravě návrhu Koncepce ČHS

Činnost ČHS je poměrně rozsáhlá, a proto byla pro účely přípravy koncepce rozdělena do pěti oblastí, které byly analyzovány a pro které byly následně formulovány cíle, kterých má být dosaženo. Jedná se o tyto oblasti:

- servis ČHS (metodika, bezpečnost, lékařství, pojištění, informační servis, mládež apod.)
- skalní oblasti a ochrana přírody
- výkonnostní sport a reprezentace
- mediální oblast
- organizace ČHS

Hodnocení současné situace a návrh dalšího směřování ČHS vychází z podrobných analýz výše uvedených oblastí, které byly zveřejněny v prosinci 2009 na webu ČHS. Při přípravě koncepce byly využity také výsledky ankety, která byla realizována na podzim 2009.

Hlavní cíle, které jsou pro další směřování ČHS navrženy, vychází ze smyslu existence ČHS a popisují, jak by měl ČHS v budoucnosti fungovat. Na tyto cíle budou po schválení koncepce navazovat konkrétní opatření, jak uvedených cílů dosáhnout.

1.2. Informace o ČHS

Cílem ČHS je:

- sdružovat horolezce, aby určité činnosti šlo vykonávat společně snadněji, než kdyby takové činnosti dělal každý sám
- hájit zájmy horolezců v ČR a zvyšovat prestiž horolezeckého sportu
- vytvářet podmínky pro provozování horolezectví ve skalních oblastech ČR
- podporovat rozvoj horolezectví v ČR – tj. aby lidé, kteří se rozhodnou, že chtějí tento sport provozovat, měli možnost snadno a správně začít, měli přístup k potřebným informacím
- napomáhat zvyšování výkonnostní úrovně českého horolezectví

Současné ČHS jakožto občanské sdružení vzniklo v roce 1990, a navázalo na předchozí, téměř stoletou existenci organizovaného horolezectví na území nynější ČR.

Podle stanov je ČHS od roku 2007 založeno na členství fyzických osob, ale páteří svazu jsou stále oddíly, ve kterých se většina ze současných téměř deseti tisíc členů sdružuje. V roce 2009 si průkaz ČHS koupilo 9588 osob, činných oddílů je v současnosti přibližně 400.

ČHS je sdružení pro horolezce, sportovní lezce, vysokohorské turisty i skialpinisty. Většina členů ČHS se horolezectví a dalším blízkým disciplínám věnuje rekreačně, ale zvyšuje se podíl těch, kteří se lezení věnují výkonnostně.

ČHS rozvíjí a doporučuje vhodnou metodiku horolezectví, školí instruktory a věnuje se bezpečnosti lezení a medicínským aspektům horských sportů.

ČHS se prostřednictvím svých vrcholových komisí stará o údržbu skalních oblastí ČR, stanovuje pravidla lezení a jedná s orgány ochrany přírody o podmínkách lezení ve zvláště chráněných územích.

ČHS rozvíjí a podporuje výkonnostní horolezectví a sportovní lezení na skalách, soutěžní lezení na umělých stěnách i soutěžní skialpinismus. V soutěžních disciplínách zajišťuje reprezentaci ČR.

Nejvyšším orgánem ČHS je valná hromada, která volí výkonný výbor, tj. statutární orgán, který řídí ČHS v období mezi valnými hromadami. Běžnou agendu svazu zajišťuje dvoučlenný sekretariát. Kromě malého sekretariátu je veškerá činnost ČHS založena na práci dobrovolníků.

V současnosti má ČHS 13 odborných komisí. Do skupiny sportovních komisí patří Komise soutěžního lezení dospělých (která zastřešuje i lezení v ledu a drytooling), Komise soutěžního lezení mládeže, Komise závodního skialpinismu, Komise tradičního alpinismu, Komise sportovního lezení na skalách a Komise alpinismu. K tzv. servisním komisím patří především Centrální vrcholová komise, Metodická komise, Bezpečnostní komise, Lékařská komise, Komise mládeže a teprve v roce 2009 ustavené Mediální komise a Historická komise.

ČHS je financován především z členských příspěvků a z prostředků ČSTV/Sazky, dalším zdrojem finančních prostředků jsou dotace od Ministerstva financí a od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Svaz se také snaží získat finanční prostředky od sponzorů.

V rámci servisu nabízí ČHS svým členům výhodné pojištění, možnost využití knihovny ČHS, pořádá semináře, podporuje mládež a poskytuje informační servis prostřednictvím svých webových stránek. Členství v ČHS umožňuje získat slevu při nákupech v některých outdoorových obchodech a slevu na pobyt v některých tatranských chatách.

2. Hodnocení současné situace

2.1. Úvodní komentář

Jsme v období nutných změn činnosti ČHS. Postupně rostou požadavky kladené na svaz, a to jak zvenčí, tak i zevnitř od vlastních členů, ale ty je velice obtížné při současné struktuře, kapacitách a finančních možnostech ČHS splnit.

Za zásadní dilemata týkající se celkového směřování svazu lze nyní považovat tato:

- závody, výkonnostní sport X rekreační horolezectví
- míra centralizace X decentralizace řízení
- profesionalizace X dobrovolnost
- dotace, členské příspěvky X peníze z jiných zdrojů

Jaké jsou možné scénáře vývoje ČHS v závislosti na prostředí, naznačuje následující schéma. Schéma pracuje se dvěma hlavními nejistotami, na které se bude potřeba připravit a u nichž není možné předem odhadnout jejich vývoj.

- První se týká financování, které prostřednictvím ČSTV přichází ze Sazky. Vývoj financování ze Sazky je dlouhodobě negativní, ale je možné, že tento výpadek bude v budoucnu alespoň částečně kompenzován ze státního rozpočtu. V řadě sportů totiž dochází k dlouhodobě obtížně udržitelné situaci a o náhradním financování se vedou intenzivní jednání.
- Druhou nejistotou je, jak se bude vyvíjet vůle horolezců být členy většího spolku zastupujícího jejich zájmy. Tuto nejistotu můžeme částečně ovlivnit kvalitou a rozsahem nabízeného servisu. Je ale možné, že bude sílit tendence k větší individualizaci zájmů, kdy bude stále obtížnější najít pro všechny zúčastněné akceptovatelný průnik.

Kombinací těchto nejistot vznikají čtyři možné scénáře dalšího vývoje ČHS, u kterých je zhruba stejná pravděpodobnost uskutečnění. Předkládaná koncepce musí být navržena tak, aby se s každým z těchto scénářů dokázala vypořádat. Nyní počítáme s tím, že se nám podaří zastavit pokles počtu členů a postupně tento trend obrátit. V případě, že pokles bude pokračovat, bude nutné cíle v této koncepci upravit.

2.2. Závěry vyplývající z analýz jednotlivých oblastí

1) Servis ČHS (metodika, bezpečnost, lékařství, informační servis, pojištění, mládež apod.)

Současným problémem je nedostatečný přenos informací uvnitř ČHS, takže členská základna nemá k činnosti a výsledkům práce odborných komisí a k dalšímu servisu ČHS přístup a nemůže je dostatečně využívat.

Je třeba zlepšit celkový informační servis a zpřístupnit výsledky práce komisí i vedení ČHS členské základně, např. poskytování informací prostřednictvím webu ČHS, distribucí PDF souborů i klasických tiskovin, a také prostřednictvím pořádání otevřených akcí jako je např. v oblasti medicíny Pelikánův seminář.

2) Skalní oblasti a ochrana přírody

ČHS věnuje hodně pozornosti i finančních prostředků na údržbu skalních oblastí, ale tato činnost by měla být více koncepční a systematická. Zejména je třeba stanovit priority a dlouhodobý plán v údržbě skal, zajistit dostatečné personální obsazení oblastních vrcholových komisí a zvážit míru profesionalizace správy skalních oblastí.

ČHS se v rámci péče o skalní oblasti zabývá i ochranou přírody, a považuje ji za jednu ze svých hlavních činností. Činnost v této oblasti však není systematická a právní povědomí orgánů svazu, které se o tuto oblast starají, není dostatečná; obojí je třeba zlepšit.

3) Výkonnostní sport a reprezentace

ČHS je z hlediska druhů sportů (horolezectví, lezení na umělých stěnách, skialpinismus...) i úrovně jejich provozování (rekreační a výkonnostní sport) velmi diverzifikovaný. Tento stav by měl být zachován, ale záleží na každém z těchto druhů sportu a odvětví, zda mají zájem ve svazu zůstat.

ČHS chce směřovat k profesionálnímu organizování špičkových soutěží a zabezpečení špičkových sportovců, ale je nezbytné, aby se na financování těchto činností aktivně podílel právě výkonnostní sport, který by měl ČHS a horolezecké sporty propagovat v rámci marketingu svazu

ČHS chce nadále, z vlastních finančních zdrojů, podporovat širokou základnu, zejména mládež, ze které se výkonnostní špička rekrutuje.

4) Oblast organizace

Protože rostou požadavky na činnost ČHS, kterým je v současnosti obtížné dostat, je nutné postupně směřovat k vyšší míře profesionalizace. V souvislosti s tím je třeba zvážit změnu řízení ČHS, která by vedla k většímu propojení výkonného výboru a odborných komisí ČHS.

Finanční prostředky z "tradičních" zdrojů (členské příspěvky, Sazka / ČSTV, MŠMT apod.) jsou vzhledem k rostoucím požadavkům na činnost ČHS nedostačující. Objem finančních prostředků od Sazky / ČSTV se bude snižovat, obdobně jako příjmy z členských příspěvků v případě, že se nepodaří zastavit pokles členské základny. Z tohoto důvodu je nezbytné začít využívat kromě "tradičních" zdrojů také sponzoring, granty, strukturální fondy a zvážit i možnost výdělečné činnosti svazu.

5) Mediální činnost

Přes dlouhodobé snahy není mediální prezentace a propagace ČHS zajištěna dostatečně. Nezbytnou podmínkou je propojení mediální prezentace svazu s marketingem.

Cílem v této oblasti je zlepšení obecného povědomí veřejnosti o horolezectví, zvýšení kreditu ČHS mezi horolezeckou komunitou a vytvoření atraktivního prostředí pro sponzory a partnery ČHS.

3. Hlavní cíle a vize ČHS

3.1. Úvodní komentář

Níže uvedené hlavní cíle a vize ČHS jsou popisem cílového stavu, tj. situace, jak by měl svaz v jednotlivých oblastech fungovat. Ze zaměření většiny hlavních cílů je zřejmé, že jsou úzce propojeny s oblastí organizace (tj. řízení a financování svazu), neboť právě změny v organizaci jsou podmínkou pro zlepšení a rozšíření činnosti, která směřuje k členské základně.

3.2. Hlavní cíle ČHS

1) Zastavit do dvou let pokles členské základny a během dalších pěti let rozšiřovat členskou základnu na minimálně cca 15 tisíc členů, s důrazem na podporu členství prostřednictvím oddílů, které jsou pro fungování ČHS klíčové.

- Rozsáhlejší členská základna zlepší význam a pozici ČHS při vyjednávání s jinými subjekty, např. s potenciálními sponzory, pojišťovnami apod., což následně umožní poskytovat členům ČHS lepší servis a zlepšit jeho finanční možnosti.
- Potenciálními členy ČHS jsou hlavně neorganizovaní horolezci, mládež, rodinní příslušníci stávajících členů, kteří ještě členy nejsou, a skupiny, které v minulosti měly dojem, že ČHS na ně není svou činností zaměřená (vysokohorští turisté, návštěvníci klettersteigů).
- Cestou vedoucí k naplňování tohoto cíle je oslovení potenciálních členů svazu s nabídkou, která pro ně bude zajímavá, přizpůsobení druhů členství těmto potřebám a zlepšování členského servisu.

2) Změnit v horizontu cca tří let poměr využití finančních zdrojů ČHS tak, aby byly více využívány zejména soukromé zdroje.

- Členské příspěvky 60 % (2010 – 71 %; při cílovém rozpočtu 6 mil. Kč – 3,6 mil. Kč); Veřejné zdroje 25 %, z toho 5 % granty měst, krajů apod. (při cílovém rozpočtu 6 mil. Kč – 1,5 mil. Kč); Soukromé zdroje 15 % (při cílovém rozpočtu 6 mil. Kč – 0,9 mil. Kč).
- Smyslem tohoto cíle je oslabit závislost svazu na nedostačujících a nespolehlivých veřejných zdrojích a posílit jeho finanční soběstačnost.
- Plánované využívání soukromých zdrojů bude úzce provázáno zejména s oblastí výkonnostního sportu a mediální a marketingovou činností ČHS.

3) Upravit finanční řízení ČHS od roku 2011 tak, aby finanční rezerva ČHS činila 40 % rozpočtu.

- Smyslem tohoto cíle je pokrýt případný roční výpadek veřejných a soukromých zdrojů financování ČHS (tj. vše mimo členských příspěvků)
- Současná finanční rezerva ČHS je vyšší než plánovaných 40 % a rozdíl je možné využít na dlouhodobější investiční akce

- 4) Zajišťovat činnost ČHS na profesionální bázi. Od roku 2011 vedle dvou plných úvazků na sekretariátu postupně využívat placené práce v objemu cca dvou úvazků pro vybrané oblasti činnosti (viz další cíle - mediální prezentace a marketing ČHS, údržba skalních oblastí, výkonnostní sport, vzdělávání).**
- Stanovení tohoto cíle reaguje na fakt, že požadavkům kladeným na ČHS nelze v situaci, kdy je většina činnosti svazu založena na dobrovolné bázi, dostát, a nelze tudíž ani zlepšovat servis pro členskou základnu.
 - Naplnění tohoto cíle úzce souvisí se získáním finančních zdrojů, které umožní práci ČHS více profesionalizovat, a se změnou řízení ČHS.
- 5) Zlepšit do dvou let řízení ČHS prostřednictvím užšího propojení činnosti odborných komisí a výkonného výboru, jehož členové budou mít v gesci jednotlivé oblasti činnosti ČHS.**
- Stanovení tohoto cíle navazuje na cíl předchozí a jeho smyslem je vytvořit způsob řízení, který zefektivní činnost ČHS a následně umožní zlepšit servis pro členy svazu.
- 6) Vytvořit z ČHS jeden z významných informačních zdrojů o lezení, a to zejména prostřednictvím rozšíření a zkvalitnění informací poskytovaných na webu ČHS a následným zvýšením jeho návštěvnosti.**
- Posílení pozice svazu jako jednoho z hlavních informačních zdrojů o horolezectví a souvisejících aktivitách zlepší servis pro členy ČHS a posílením mediální činnosti napomůže při získávání finančních prostředků ze soukromých zdrojů.
 - Za hlavní nástroj poskytování informací je považován web ČHS, který bude v horizontu jednoho roku upraven tak, aby svým zaměřením, strukturou apod. odpovídal těmto potřebám.
 - K posílení informační funkce ČHS přispěje i další rozvíjení knihovny ČHS, tj. dokupování nových titulů, zlepšování evidenčního systému, propagace a poskytování informací z knihovny členům svazu
 - Součástí informační funkce svazu je také systematické shromažďování, archivování a třídění informací o historii horolezectví, s možností dalšího zpracování.
- 7) Postupně zlepšovat obraz horolezectví v očích širší veřejnosti a dosáhnout toho, aby horolezectví a horolezecké výkony začaly být více oceňovány veřejností i potenciálními sponzory.**
- Horolezectví je jakožto sport i pro laickou veřejnost zajímavé, ale dosud mu nebyla věnována dostatečná publicita. Zlepšení propagace horolezectví zvýší prestiž tohoto sportu a je nezbytným předpokladem pro získávání finančních prostředků ze soukromých zdrojů.
 - Propagace horolezectví je klíčová hlavně pro výkonnostní sport, který musí být v budoucnosti financován ve velké míře ze soukromých zdrojů, tak jak je tomu v jiných sportovních odvětvích.
 - Cestou k naplnění tohoto cíle je jednoznačné stanovení kompetencí subjektů zodpovědných za mediální prezentaci ČHS (Mediální komise apod.), vymezení hlavních nástrojů a cílových skupin mediální prezentace a propojení mediální činnosti s marketingem.

8) V horizontu jednoho roku vypracovat koncepci výkonnostního sportu, která umožní určit priority a další působení ČHS v této oblasti.

- Koncepční cíle pro oblast výkonnostního sportu nebyly formulovány. Oblast je velmi rozrůzněná, náročná a dosud personálně nedostatečně pokrytá (chybí celková koordinace výkonnostního sportu). Řešení nedostatečné koordinace je navrženo v bodě 5 této koncepce.
- I přes výše uvedené je cílem podporovat základnu výkonnostního, a tedy i závodního, horolezeckého sportu (systém českých závodů, práce s mládeží), která je nezbytná pro vyprofilování výkonnostní špičky.

9) Zlepšit v horizontu cca dvou let systém péče o skalní oblasti.

- Stanovení tohoto cíle reaguje na fakt, že péče o skalní oblasti a vyjednávání s orgány ochrany přírody jsou nejvíce oceňovanou činností svazu (viz anketa 2009).
- Pro naplnění tohoto cíle bude vytvořena systematika péče o skalní oblasti odpovídající využití jednotlivých oblastí a tradicím lezení v nich (zejména osazování kvalitními jistícími prostředky dle předem stanoveného plánu).
- Průběžné zajišťování povolení k provozování horolezectví bude prováděno systematičtěji než dosud a bude podloženo lepším právním povědomím orgánů svazu, které se o tuto oblast starají.
- Informace o podmínkách lezení budou poskytovány nejen prostřednictvím webu, ale také prostřednictvím informačních panelů v jednotlivých oblastech.
- Postupně bude vybráno cca 10 lezeckých lokalit, které budou upraveny tak, aby byly vhodné pro rodinné lezení; splnění cíle předpokládáme v horizontu cca deseti let.

10) Poskytovat členům ČHS dostatečné možnosti získání znalostí týkající se bezpečnosti horolezectví (metodika, bezpečnost, lékařství), a to prostřednictvím různých akcí a metodických materiálů jak pro členskou základnu, tak některých pro širokou lezeckou veřejnost.

- Postupně rozšiřovat nabídku akcí pro lezeckou veřejnost na cca 6 hlavních akcí ročně.
- Vytvořit doporučené učební osnovy obsahující výčet konkrétních metod horolezeckých postupů, a to na 3 úrovních - a) nezbytné minimum, b) rozšířené znalosti člena, c) znalosti instruktora; zahrnout i lékařství, skialpinismus, mládež. Uvedené učební osnovy budou vodítkem pro běžné kurzy prováděné instruktory ČHS, rovněž poslouží jako podklady pro tvorbu metodických materiálů.
- Věnovat větší pozornost výchově mládeže, tj. podpoře mládežnických oddílů.
- Zlevnit instruktorské kurzy při zachování současné kvality kurzů.
- Podpořit akce nabízené jednotlivými instruktory pro širokou členskou základnu.